

درس اول

«تماشاخانه»

آموختنی‌ها

۱. تأمل و تفکر در آفریده‌های خدا
۲. شکرگزاری و پاسداری از نعمت‌های خدا
۳. آشنایی با کلمات متضاد
۴. استفاده از نشانه‌های ربط (اما، ولی، زیرا، چون) برای اتصال جمله‌ها به یکدیگر
۵. آشنایی با صفت
۶. آشنایی با پروین دولت آبادی

جعبه کلمات

کلمات مترادف

- پیش روی ما: مقابل ما
 درنگ: مکث، صبر
 از پیشین: فکر کردن
 تماشاگاه: محل نمایش، محل نمایش
 سرفراز: سربلند
 پیشواز: استقبال
 تنومند: قوی

کلمات متضاد

- کهن ≠ جدید
 زیبا ≠ زشت
 بهتر ≠ بدتر

کلمات هم خانواده

- لطیف، لطافت، لطف
 عمیق، عمق
 توصیف، وصف
 عجیب، عجایب، تعجب

تأمل و فکر کردن

- پروش: به نیکی شد دادن
 تسلفی‌ها: عجایب
 نگاشته: ترسیم کرده است
 می‌نگارد: ترسیم می‌کند
 پدید می‌آورد: بوجود می‌آورد
 توصیف: توضیح و تشریح‌ها

فک: آسمان

- می‌تند: می‌بافند
 نالاب: انگیر
 لطیف: نرم
 سرشار: لبریز، پر
 سنگلاخ: جایی پر از سنگ
 شکوه: بزرگی، عظمت
 محقق: گود

- گل ≠ خار
 پرسش ≠ پاسخ
 ساکت ≠ شلوغ، پرسروصدا

آرایه های تضاد:

کوه‌های سر به فلک کشیده ≠ دره‌های عمیق
 زبور عسل ≠ خرگوش (مفید و مضر)
 بهار ≠ زمستان

ننایه:

بهدادی از اندامان می‌گذریم سه بدون توجه به ابراهیم
 کوه‌های سر به فلک کشیده سه کوه‌های بلند
 سردی آورد سه بیرون می‌آیند (در این درس)
 سزده وارد می‌شود سه بیرون خبر به جایی می‌رود

آرایه تشخیص (جان بخشی به اشیا) با دعا نفر می‌کنند صدای شبنم صبحگاهی

اگر خوب به اطراف نگاه کنیم و با دقت به آنچه اتفاق می افتد بنگریم، متوجه خواهیم شد چه دنیای زیبایی داریم. چه آفریده های خوب و دیدنی و چه پدیده هایی که تا به حال آن ها را ندیده ایم یا اصلاً از وجودشان بهره یا لذتی نبرده ایم. در این هنگام پی به وجود آفریدگار یکتا و بی همتایی می بریم که برای ما همه چیز آفریده و وسایل آرامش ما را فراهم نموده است. اما ما بی توجه از کنار آن ها می گذریم و ...

بخوان و بدان

کلمات متضاد (مخالف)

درنا: من بلندم، برنا کوتاه

شب تاریک، روز روشن

تابستان گرم، زمستان سرد

برنا: شاعر شدی!

درنا: اگر تونستی نکته ی مهمی که در شعرم هست را پیدا کنی، جایزه داری ...

برنا: بله، متوجه شدم.

★ کلمه های زیر با هم مخالف (متضاد) هستند.

بلند ← کوتاه شب ← روز تاریک ← روشن گرم ← سرد

درنا: کاملاً درست گفتی. آن ها کلمات مخالف هستند. واژه های مخالف یا متضاد، کلماتی هستند که معنی و مفهوم آن ها مخالف یکدیگر هستند.

نشانه های ربط

گاهی ما با یک جمله نمی توانیم منظورمان را برسانیم و مجبوریم جمله ی بعدی را هم در ادامه ی جمله اول بیاوریم. بنابراین به جای علامت پایان جمله، از نشانه های ربط (اما، چون، سپس، ولی، زیرا، بعد) استفاده می کنیم.

مثال: درنا به سرعت شروع به دویدن کرد اما نمی دانست تا کجا باید بدود. او منتظر نماند زیرا می دانست برنا هم در

مسابقه شرکت کرده است. او به پیروزی امیدوار بود. درنا عبور از مانع اول را به راحتی انجام داد ولی از مانع دوم

خبر نداشت. او می خواست در این مسابقه برنده شود. بعد به ورزش دیگری پرداخت.

صفت

کلمه یا گروهی از کلمات که بعد از اسم می آیند و ویژگی و مفهوم آن اسم را توضیح می دهند، (صفت) نامیده می شوند.

پسر باهوش

صفت

دیوار بلند

صفت

گل زیبا

صفت

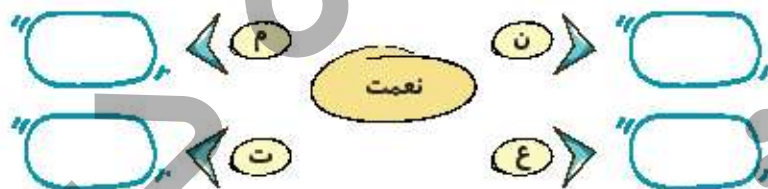

یکی از روش‌های تقویت مهارت املا که به افزایش دامنه‌ی لغات شما کمک می‌کند، نوشتن شبکه‌ای از کلمات یا حروف یک کلمه است. برای این کار حروف یک کلمه را بایستی جداگانه در نظر گرفت و برای هر حرف، کلماتی از متن درس یا خارج از کتاب پیدا کرده و نوشت.

مثال:

الف: با هر یک از نشانه‌های واژه‌ی «نعمت»، شبکه‌ای از کلمات بنویس.

ب: با حروف به هم ریخته، کلمه بساز و در جای خالی بنویس.

تمرین

۱ با وصل کردن مصرع‌ها به هم، بیت را کامل کن.

- باد سرد، آرام بر صحرا گذشت
- برگ نو آرد، درخت نارون
- باز می‌آید پرستو، نغمه خوان
- تک درخت نارون شد رنگ رنگ
- زرد شد آن چتر شاداب و قشنگ
- سبزه‌زاران، رفته رفته زرد گشت
- سبز گردد، شاخساران کهن
- باز می‌سازد در اینجا آشیان

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آنها را بنویس.

الف: کلمات «نبوه، بسیار، زیاد، هم خانواده‌اند».

ب: کلمه‌ی «سیاه» متضاد کلمه‌ی «سپید» است.

پ: کلمات «عظمت و بزرگی» هم‌معنی هستند.

۳ جاهای خالی را با یکی از نشانه‌های «ولی، چون، سپس» پر کن.

الف: مشکلات درسی‌ام را از دوستم می‌پرسم، به او اعتماد دارم.

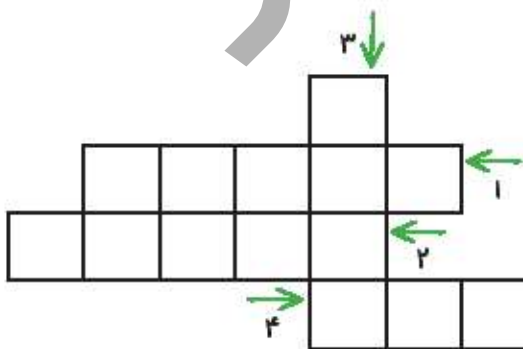
ب: پدرم می‌گوید اول به صحبت‌های معلم گوش کنید، به سوالات پاسخ دهید.

پ: شاید، بتوانیم چند روز بدون غذا زندگی کنیم، بدون آب، بعید است.

۴ برای هر یک از کلمه‌های زیر، دو صفت مناسب بنویس.

____	____	کوه‌های
____	____	دره‌های
____	____	چشمه‌های
____	____	خدای

۵ جدول را کامل کن.

(۱) مخالف بالا

(۲) صدای تکه ابر ساکت، از آفریده‌های خداست.

(۳) همان «کوتاه» است.

(۴) به معنی درخت انگور در شعر آمده است.

۶ مخالف هر واژه را در جای خالی بنویس و سپس هر دو را در یک جمله به کار ببر.

____	توانا	____	طول	____

۷ با توجه به متن درس منظور هر جمله را بنویس.
الف: عالم تماشاخانه‌ی شگفتی‌های آفرینش است.

ب: این جهان دفتری است که خدای مهربان، به پاکی و زیبایی در آن نگاشته و می‌نگارد.

۸ برای تصویر زیر یک عنوان انتخاب کن و یک بند درباره‌ی آن بنویس.

عنوان:

.....

.....

.....

.....

.....

۹ چشمانت را ببند و خودت را در جنگل سرسبزی تصور کن. چه صداهایی به ذهنت می‌آید؟ بنویس.

۱۰ با توجه به سؤالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را مشخص کن.

الف: شعر «رقص باد، خنده‌ی گل، را چه کسی سروده است؟

- (۱) شکوه قاسم‌نیا (۲) قیصر امین پور (۳) پروین دولت‌آبادی (۴) پروین اعتصامی

ب: کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) روشنایی روز، تاریکی شب (۲) نرم، سخت (۳) دل‌سنگ، دل‌رحم (۴) تأمل، صبوری

پ: کدام دسته از نشانه‌های زیر «نشانه‌ی ربط» است؟

- (۱) زیرا، بعد، بوده، که (۲) اما، زیرا، بعد، چون (۳) زیرا، سپس، چون، دلیل (۴) بعد، چون، به، زیرا

ت: املا‌ی کدام گزینه با توجه به معنی مخالفش، درست است؟

- (۱) آشنا: قریب (۲) گل: خار (۳) کوچک: عزیز (۴) ساکت: شلوغ

ث: رابطه‌ی واژگانی کدام گزینه، همانند رابطه‌ی «تعجب و عجایب» نیست؟

- (۱) توصیف و صفت (۲) لطیف و لطافت (۳) شادمان و خشنود (۴) ادب و ادیب

آن قدر قوی باش تا هر روز با زندگی روبه‌رو شوی.
زندگی یک مسابقه نیست، بلکه سفری است که هر قدم از مسیر آن را باید لمس کرد، چشید و لذت برد. سپس قدر تمام لحظات را بدانیم.
«زندگی تان پر از زیبایی!»

الف: برای روبه‌رو شدن با زندگی باید چگونه بود؟

.....

ب: آیا زندگی یک مسابقه است؟ چرا؟

.....

پ: از نظر شما، زندگی چگونه است؟

.....

ت: منظور از لمس کردن و چشیدن زندگی، چیست؟

.....

پروین دولت آبادی

پروین دولت آبادی (زاده‌ی ۳-۱۳۰۳-۱۳۸۷) شاعر و بنیانگذار شورای کتاب کودک است. کتاب شعر (گل بادام) او جایزه‌ی شعر شورای کتاب کودک در سال ۱۳۶۶ را از آن او کرد. پروین بیشتر با اشعاری که سروده و به ویژه اشعاری که در کتب درسی مدارس از او به چاپ رسیده است، شهرت دارد.

خودارزیابی

نیاز به تلاش	قابل قبول	خوب	خیلی خوب	
☐	☐	☐	☐	معنی واژه‌های مترادف را می‌دانم.
☐	☐	☐	☐	کلمات هم خانواده و متضاد را می‌شناسم.
☐	☐	☐	☐	املا‌ی تمامی کلمات این درس را به درستی می‌نویسم.
☐	☐	☐	☐	کاربرد نشانه‌های ربط را می‌دانم.
☐	☐	☐	☐	به سؤالات پاسخ صحیح و کامل می‌دهم.
☐	☐	☐	☐	با صفت و موصوف آشنا شده‌ام.
☐	☐	☐	☐	با رعایت علائم نگارشی مهارت کالی در بندنویسی دارم.

